

CEHENNEMİN ÖZELLİKLERİ

Sabri AKPOLAT

I- Konunun Plânı

A. İman Esasları

B.Cehennem Kavramı

C. A'raf¹

D. Cehennem Azabının Hak Oluşu ²

E. Cehennemde Azap Şekilleri

1-Cehennemliklerin Yatakları Ateştedir:³

2-Cehennemliklerin Elbiseleri Ateştedir:⁴

3-Cehennemliklerin Derileri Devamlı Değiştirilir:⁵

4-Cehennemliklerin Yiyecekleri Zakkum ve Gıslindir:⁶

5-Yiyecekleri Hamim ve Ğassaktır:⁷

6-Ateş Kafirleri Çepeçevre Kuşatır..⁸

7-Cehennem Ateşi Hiç Sönmeyecek:⁹

8-Cehennem Dolmak Bilmez:¹⁰

9-Cehennemlikler Boyunlarında Halkalarla Sürünürler:¹¹

10-Cehennemde Ölüm Yoktur:¹²

11-Cimriler tarafından biriktirilen altın ve gümüş sırtlarını, alınlarını ve yanlarını dağılayacak olan cehennem ateşinden kızdırılır¹³

F. Cehennem Azabının Ebediliği

G. Cehennemin kapıları(tabakaları)

1-Cehennem: Cehennem tabakalarına ait yedili tasnif sisteminde azabı en hafif olan en üst tabakadır. Cehennem,

1 A'raf suresi 7/40-51

2 Tahrir,66/6;Hicr,15/42-43;Buhari, Bed'ü'l-Halk 59/10 (4/89);Müslim,Cennet 51/33, (III,2175)

3 Bakara,2/206; Al-i İmran,3/12; Araf,7/41

4 Hac, 22/19, İbrahim, 14/50

5 Nisa, 4/56

6 Bakara, 2/174 ; Saffat, 37/62-63; ; Duhan, 44/43-46; Vakı'a, 56/51-53, Hakka, 60/35-37, Ğaşiye, 88/2-7

7 Nebe', 78/24-26; İbrahim, 14/15-17

8 Tevbe, 9/49

9 İsra, 17/97

10 Kaf, 50/30

11 Mü'min, 40/70-72

12 Zuhruf, 43/74-77., Fatır, 35/

13 Tevbe, 9/35

genel olarak ahiretteki azap yerinin bütününün, özel olarak da en üst tabakasının adıdır. Kur'an-ı Kerîm'in yetmiş yedi ayetinde geçmektedir.

- 2-Lazâ (Halis ateş): Kur'an'da bir yerde geçmektedir. "Bedenin uç organlarını söküp koparan " diye nitelendirilmektedir.¹⁴
- 3-Saîr (Tutuşturulmuş, alevli ateş): Kur'an'da biri fiil şeklinde olmak üzere on yedi ayette geçmektedir.¹⁵
- 4-Sakar (Şiddetli bir ısı ile yakıp kavuran,yaktığı şeyi tüketircesine tahrip etmekle birlikte sönmeyip yakmaya devam eden ve insanın derisini kavuran): Dört yerde cehennem kelimesi yerine kullanılmıştır.¹⁶
- 5-Hâviye (Uçurum,derin çukur): Kur'an'da yalnız bir yerde geçmektedir. Kâria, 101/9-11).
- 6-Hutame (Kırmak, ufalayıp tahrip etmek):¹⁷
- 7-Cahîm (Kat kat yanan, alevi ve ısı derecesi yüksek ateş): Kur'an'da altı ayette geçmektedir..¹⁸

H.Cehennemliklerin Özellikleri

- 1..Kafirler: ¹⁹
2. Küfre Götüren Amelleri İşleyenler:²⁰
3. İnkâr Edip Ayetleri Yalanlayanlar:²¹
4. Allah ve Rasûlüne Savaş Açanlar:²²
5. Faiz Yiyenler :²³
7. Günahkarlar ve Kötü Kimseler :24
8. Yoldan Çıkanlar ve İnananlara İşkence Edenler:25
9. Münafıklar :26

14 Meâric, 70/15-16

15 Hac, 22/4; Lokman, 31/21; Sebe',34/12

16 Müddessir, 74,28-29

17 Hümeze, 104/4-7.

18 Mâide, 5/10

19 Bakara, 2/24 ; Enfal, 8/14; Tevbe, 9/73; Bakara, 2/257., Al-i İmran, 3/10; Kehf, 18/102

20 Ankebut, 29/23; İsrâ, 17/39; Nisa, 4/137

21 Bakara, 2/39

22 Maide, 5/33

23 Bakara 2/275

24 Taha 20/74 ; İnfitâr 82/13,14

25 Secde 32/20

26 Nisa, 4/138 ; Nisa, 4/145

10. Zalimler :27
11. Büyüklenenler :28
12. Rasülullah (s.a.v)'ı Alaya Alan ve Allah'ın Emrine Uymayanlar :29
13. Ayetlerden Gafil Olup Dünyaya Razi Olanlar:30
14. Kötülüğü Kendisini Kuşatanlar:31
15. Savaştan Kaçanlar:32
16. İlah Benim Diyenler:33
17. Allah (c.c.) Dışındakilere Tapanlar:34
18. Ayetler Hakkında Yarışanlar :35
19. Şeytana Uyanlar :36
20. Aşırı Gidenler :37
21. Allah ve Rasülüne Karşı Gelenler:38
22. Kur'an'a İnsan Sözü Diyenler:39
23. Kıyameti Yalanlayanlar:40
24. Allah Yolundan Men Edenler:41
25. Müşrikler (Allah'a Ortak Koşanlar) :42

I. Cehennemliklerin Feryatları

Cehennemlikler cehennemin içine atılıp da azab çekmeye başlayınca, oradan çıkabilmenin çarelerini aramaya başlayacaklardır. Öncelikle cehennem bekçilerinden yardım isteyecekler, sonra da Allah'a yalvarmaya

27 Nisa, 4/168-169

28 A'raf, 7/36

29 Kehf, 18/106 ; Ra'd, 13/18

30 Yunus, 10/7-8

31 Bakara, 2/81

32 Enfal, 8/16

33 Enbiya, 21/29

34 Enbiya, 21/98

35 Hac, 22/52

36 Zümer, 38/85

37 Mü'min, 40/43

38 Cin, 72/23

39 Müddessir, 74/21-26

40 A'raf, 7/44-45

41 Mücadele, 58/16-17

42 Tevbe, 9/113

başlayacaklar, fakat o ateşin içine düştükten sonra oradan kurtulmak, oradaki yalvarmalarla olabilecek bir şey değildir. Bu dünyada oradan kurtulabilmenin şartlarını yerine getirmemişse, oradan nereye sarılsa boş çıkacaktır.⁴³

J- Hadislerde Cehennem

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كَانَتْ لِكَافِيَةٍ قَالَ فَضَلَّتْ عَلَيْهِنَّ بِتِسْعَةِ وَسِتِّينَ جُزْءًا كُلُّهِنَّ مِثْلُ حَرِّهَا

“Sizin şu yaktığınız ateş, cehennem ateşinin yetmiş cüzünden bir cüzdür. Oradakiler ; Vallahi ey Allah’ın Rasülü ! bu kadarı da (dünya ateşi kadar da olsa) yeterlidir dediler. Rasülullah (s.a.v); o ateş bu ateşten altmışdokuz kat daha fazla şiddetli kılındı. Cehennem ateşinin herbir katı dünya ateşinin şiddeti kadardır”⁴⁴

اشْتَكَّتِ النَّارُ إِلَى رَبِّهَا فَقَالَتْ: يَا رَبِّ أَكَلْتُ بَعْضِي بَعْضًا، فَأَذِنَ لَهَا بِنَفْسَيْنِ: نَفْسٍ فِي الشِّتَاءِ، وَنَفْسٍ فِي الصَّيْفِ، فَهُوَ أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الْحَرِّ، وَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الزَّمْهَرِيرِ

"Cehennem, Rabbine şikayet ederek: "Ey Rabbim! Bir parçam diğer bir parçamı yemektedir" dedi. bunun üzerine, Allah ona, iki nefes almaya izin verdi: Bir nefes kışta, bir nefes de yazda. (Yazdaki nefesi) sizin rastladığınız en şiddetli sıcaktır. (Kıştaki nefesi de) sizin rastladığınız en şiddetli (soğuk olan) zemherirdir."⁴⁵

إِنَّ مِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى كَعْبِيهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ إِلَى حُجْرَتِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ إِلَى عُنُقِهِ

“Ateş cehennemliklerin bazılarının topuklarına kadar ulaşır. Bazılarının dizlerine kadar ulaşır, kiminin uyluklarına kadar ulaşır, bazılarının ise kürek kemiklerine kadar ulaşır”⁴⁶

إِنَّ الْحَمِيمَ لَيُصَبُّ عَلَى رُؤُوسِهِمْ فَيَنْفُذُ الْحَمِيمُ حَتَّى يَخْلُصَ إِلَى جَوْفِهِ فَيَسْلِتُ مَا فِي جَوْفِهِ حَتَّى يَمْرُقَ مِنْ قَدَمَيْهِ وَهُوَ الصَّهْرُ ثُمَّ يُعَادُ كَمَا كَانَ

43 Mü'min, 40/49-50

44 Buhari, Bed'ül Halk ,10(IV,90)

45 Buhari, Bed'ül-Halk ,10 (4/89)

46 Müslim, Cennet ,33, (III,2175)

“Son derece sıcak su başlarından aşağı dökülür, bu su geçtiği yerleri yarıp yol açarak kişinin karnına kadar ulaşır. Karnının içindekilerini de iyice eritip parçalayarak, ayaklarından çıkar. Sonra o kişi yeniden eski haline döndürülür”⁴⁷

أُوقِدَ عَلَى النَّارِ أَلْفُ سَنَةٍ حَتَّى إِحْمَرَّتْ ثُمَّ أُوقِدَ عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى ابْيَضَّتْ، ثُمَّ أُوقِدَ عَلَيْهَا أَلْفُ سَنَةٍ حَتَّى اسْوَدَّتْ فَهِيَ سَوْدَاءٌ مُظْلِمَةٌ

Ebu Hureyre anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdular ki:

"Cehennem ateşi bin yıl yakıldı. Öyle ki kıpkırmızı oldu. Sonra bin yıl daha yakıldı, öyle ki beyazlaştı. Sonra bin yıl daha yakıldı. Şimdi o siyah ve karanlıktır." ⁴⁸

II- Konunun Açılımı ve İşlenişi

Konuya iman esaslarını özetleyerek girebiliriz. Sonra cehennem kavramı üzerinde dururuz. İnsanların orada ceza görmeleri ilâhi adaletin tecellisinden başka bir şey değildir. Dünyada Allah'ı ve dinini unutanlar, alaya alıp eğlenenler ahirette cezalandırılacaklardır. A'raf ise cennet ile cehennem arasında bir yerdir. Bu husus A'raf suresi 7/40-51. ayetlerde anlatılmaktadır. Cehennem yaratılmıştır ve ebedidir. Herkes dünyada yaptıklarının karşılığını orada göreceklerdir. Cehennemde kişinin göreceği cezanın şiddeti işlediği günahın büyüklüğüne göre olacaktır. Cehenneme atılan müslümanlar yaptıklarının cezasını çektikten sonra cennete gireceklerdir.

III- Konunun Özet Sunumu

Cehennem, inkarcıların ve günahkârların ahirette cezalandırılacakları yerdir. Cehennem'in varlığı, Allah Teala'nın ilahi adaletinin bir tecellisidir. İyilerle kötülerin, zalimle mazlumun eşit muamele görmesi adalete aykırıdır. Bu sebeple herkes yaptığıının karşılığını mutlaka göreceklerdir. Bunun yeri de cennet veya cehennemdir. Kur'an-ı Kerim'de çok ca cennetin nimetlerinden ve cehennemin özelliklerinden bahsedilmek suretiyle, insanlar imana, salih amele çağrılmıştır. Allah Teala'nın rahmeti sonsuzdur. Bununla birlikte müstehak olanlara vereceği ceza da çok şiddetli olacaktır. Bu sebeple müslüman, Allah'ın rahmetinden ümidini kesmemeli bununla birlikte O'na karşı gelmekten sakınmalı ve azabından korkmalıdır.

47 Tirmizi, Cehennem,4 (IV,705)

48 Tirmizi, Cehennem , 8 (IV,710)

IV- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Ayet ve Hadisler

Yukarıda yeterli miktarda ayet-i kerime verilmiştir. Hadisler için de yukarıda verilen hadisler dışındaki hadisler için hadis kitaplarının ilgili bölümlerine bakılabilir.

V- Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

Şa'rabî, Muhammed Mütevellî, Ehval-ü Yevmi'l Kıyame, Kahire, 1989.

Kelam, Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Konya, 1991, s.399-400

TDV. İslam Ansiklopedisi" Cehennem" maddesi

Kuran-ı Kerim'e Göre Cennet ve Cehennem, Mehmet Tekin, Kayseri

Kur'an'da Kıyamet Sahneleri (Cennet-Cehennem), Seyyit Kutup, çev. Süleyman Ateş, Ankara

Cennet Cehennem, Şemseddin Yeşil, İstanbul, 1991